

Techbitch

Lesmateriaal
bij aflevering

#1

WERKVORMEN
BIJ AFLEVERING #1

- **Invloed uitoefenen**

PO
groep 7 & 8

vpro

Optioneel: lesmateriaal ter voorbereiding

Het is fijn als je leerlingen al wat voorkennis hebben over politiek voordat je de afleveringen van Techbitch gaat bekijken en met het lesmateriaal aan de slag gaat. Onderstaande suggesties kunnen je hierbij helpen.

- Bij niet zoveel tijd: doe pagina 1 – 4 van de *Doe-boek-werkbladen bij de Tweede Kamerverkiezing 2025*.
- Bij veel tijd: doorloop met de klas het *lespakket de Derde Kamer*.

Stephanie wil de vrouwelijke Elon Musk worden

Omschrijving

In de eerste aflevering hebben de leerlingen gezien dat Stephanie een app wil maken om rijk en machtig te worden. Net als de echte techbro's uit Silicon Valley. In de aflevering komen verschillende vormen van discriminatie op basis van Artikel 1 van de Grondwet voorbij.

Bespreek de aflevering na met de leerlingen. Dit kun je doen aan de hand van opdracht 1. Daarna kun je een werkvorm doen waarmee leerlingen oefenen met invloed uitoefenen en zich realiseren hoeveel invloed social media en apps hebben op de wereld om hen heen.

KERNDOELEN

Burgerschap

- **Kerdoel 20**
De leerling leert over samenleven in een democratische rechtsstaat.
- **Kerdoel 21**
De leerling doet ervaringen op met democratische en maatschappelijke betrokkenheid.
Opdracht 1: Reflectievragen om de aflevering na te bespreken in de klas.

Reflectievragen

Leerdoel

Leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat Artikel 1 van de Grondwet inhoudt. Ook kunnen ze twee voorbeelden noemen van gronden die expliciet in Artikel 1 worden genoemd.

Duur

10 – 20 minuten (afhankelijk van het aantal vragen dat je bespreekt)

1. In de aflevering zie je verschillende techbazen voorbij komen, zoals Mark Zuckerberg en Elon Musk. Waarom zijn zij zo rijk en machtig geworden?
Antwoord: Omdat wij veel gebruik maken van de apps die ze hebben ontwikkeld. Daar verdienen ze heel erg veel geld mee.

2. Stephanie gaat een eigen app maken. In de uitzending zie je hoe een gezin gaat 'koekeloeren' op de app. De vader spreekt van 'leeftijdscriminatie' wanneer hij niet meer op de app mag. Wat is leeftijdscriminatie?
Antwoord: Dat je gediscrimineerd wordt, dus niet gelijk behandeld wordt, op basis van je leeftijd.
3. Leeftijdscriminatie mag niet. Waar staat dat opgeschreven?
Antwoord: In artikel 1 van de Nederlandse Grondwet. Hierin staat dat iedereen die zich in Nederland bevindt in gelijke gevallen gelijk moet worden behandeld. Artikel 1 van de Grondwet biedt bescherming tegen alle vormen van discriminatie, ook discriminatie op basis van leeftijd.
4. In de grondwet wordt nog veel meer bepaald, maar wat is de grondwet eigenlijk?
Antwoord: De grondwet bevat de basisregels van het bestuur van een land en de dingen waar iedereen in dat land sowieso recht op heeft. Bij het maken van een gewone wet moet altijd rekening worden gehouden met de grondwet.
5. Wat staat er nog meer (expliciet) in artikel 1, als gronden waarop je niet mag discrimineren?
Antwoord: Godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook.
6. Toch zijn er soms leeftijdsgrenzen. Bijvoorbeeld voor het drinken van alcohol en voor autorijden. En voor het mogen aanmaken van een account op socialmedia-platforms¹. Waarom mag dat wel?
Antwoord: Er zijn gerechtvaardigde uitzonderingen op het discriminatieverbod. In dit geval omdat we het ook heel belangrijk vinden om minderjarigen te beschermen. Deze leeftijdsgrenzen vinden we daarom proportioneel. Ook zijn er wetten en verdragen die leeftijdsgrenzen toestaan of zelfs vereisen, zoals de Jeugdwet, artikel 22 van de Grondwet over bescherming van de gezondheid en het VN-Kinderrechtenverdrag. Verschillende grondrechten botsen hier dus met elkaar. Dan wordt er een afweging gemaakt.

Invloed uitoefenen

Steefspace moet een app worden waar je van alles mee kan doen. Appen met vrienden, muziek luisteren en 'random' grappige filmpjes kijken. Maar zou je apps ook kunnen gebruiken om iets te veranderen in je leven? We weten dat we met zijn allen veel tijd doorbrengen op sociale media en dat we veel apps gebruiken.

Tijdens deze opdracht gaan de leerlingen nadenken over manieren om een probleem onder de aandacht van de politiek te brengen. Dit doen ze aan de hand van 9 posters waarop verschillende actievormen staan. Je beschrijft verschillende probleemsituaties en vraagt de leerlingen wat ze zouden doen om te zorgen dat er iets aan verandert.

Leerdoelen

Leerlingen kunnen verschillende manieren noemen waarop je invloed uit kunt oefenen in het geval van een maatschappelijk probleem. Leerlingen kunnen de rol van social media en apps daarbij benoemen.

Duur

30 minuten

Materiaal

9 posters

De werkvorm stap voor stap

1

Je kunt deze werkvorm als volgt introduceren: Mensen zijn lang niet altijd blij met beslissingen van de politiek. Soms neemt de Tweede Kamer een besluit waar je het helemaal niet mee eens bent. Of er is een probleem waar de gemeente volgens jou iets aan moet doen. Wat kun je dan doen? Wat is de beste manier om de politiek te beïnvloeden? Hoe kunnen we apps en sociale media daarbij inzetten?

2

Zorg dat de 9 posters verspreid in het lokaal hangen. Loop de posters even langs en vertel kort waar ze over gaan. Dat kan zo:

– Ga stemmen

'Als je 18 jaar of ouder bent heb je kiesrecht. Bij verkiezingen kun je stemmen op de politieke partij die jij het beste vindt.'

– Zoek contact met politici

'Als je praat met politici, kun je hen vertellen wat jij belangrijk vindt en ze vragen om iets te doen. Zo kun je invloed uitoefenen op politieke besluiten. Je moet dan wel goed bedenken welke politici voor jouw onderwerp belangrijk zijn.'

– Ga bij een actiegroep, belangengroep, of politieke partij

'Actiegroepen voeren actie voor een bepaald doel, bijvoorbeeld om te voorkomen dat er huurwoningen gesloopt worden. Een belangengroep komt op voor de belangen van een groep mensen. Bijvoorbeeld consumenten, of fietsers, of mensen met astma. Lid worden van een politieke partij is een goede stap als je over veel verschillende onderwerpen mee wilt kunnen praten en van binnenuit invloed wilt hebben op het politieke proces.'

– Zoek media-aandacht

'De media hebben een belangrijke functie. Journalisten kunnen door kritische artikelen in de krant of uitzendingen van programma's als Nieuwsuur of websites zoals Follow The Money (een website met onderzoeksjournalistiek) iets op de agenda zetten van de politiek. Ze zorgen er daarmee voor dat het onderwerp besproken wordt.'

– Ga demonstreren

'Als je het ergens niet mee eens bent dan kun je dat laten weten door (liefst met zo veel mogelijk anderen) de straat op te gaan. Het moet wel vreedzaam blijven, dus zonder geweld of vernielingen.'

– Stap naar de rechter

'In een democratie kun je naar de rechter gaan als je een conflict hebt. De rechter doet dan een uitspraak en kan een boete of een straf geven. Een conflict kan met een persoon zijn, of met een organisatie. Je kunt ook een rechtszaak beginnen tegen de overheid.'

– Start een burgerinitiatief

'Je kunt een eigen plan aan de politiek voorleggen. Dit voorstel moet door de gemeenteraad of de Tweede Kamer besproken worden als er voldoende mensen een handtekening hebben gezet onder jouw plan.'

– Zorg zelf voor een maatschappelijk initiatief

'Met een maatschappelijk initiatief kun je zelf, of samen met buurtbewoners en andere organisaties, een project opzetten. Soms kun je wat geld krijgen van de gemeente om je project voor elkaar te krijgen.'

– Vertoon burgerlijke ongehoorzaamheid

'Je kunt beslissen om iets te doen wat eigenlijk niet mag, om zo te protesteren tegen iets dat onrechtvaardig is. Een voorbeeld uit de geschiedenis van de VS is Rosa Parks, een vrouw van kleur, die haar zitplaats achterin de bus weigerde op te geven voor een blanke medereiziger. Dat moest ze wel volgens de wet, maar ze vond dat onrechtvaardig.'

3

Vertel de leerlingen dat je ze een paar voorbeelden gaat voorleggen. Vraag de leerlingen om voor elke situatie de volgens hen meest geschikte oplossing te kiezen. Wat zou jij doen?

Als de leerlingen hun keuze gemaakt hebben, mogen ze bij de poster gaan staan. Benadruk dat er geen foute antwoorden zijn. Vervolgens laat je de groep over de casus discussiëren. Je kunt de leerlingen de mogelijkheid geven om tijdens (of na) de discussie alsnog naar een andere poster te lopen. Vraag waarom ze van mening zijn veranderd. Vraag expliciet bij ieder voorbeeld naar de rol van sociale media en apps. Hoe kunnen die de keuze van de leerling versterken? Hoe zou je deze techniek kunnen inzetten?

De situaties

1. De gemeente wil bomen kappen in je straat. Je bent het hier niet mee eens.

Je kunt lid worden van een natuurorganisatie en met deze natuurorganisatie de gemeente en de mening beïnvloeden. Je kunt ook een brief schrijven aan de gemeenteraad en vertellen dat je tegen het kappen van de bomen bent. Als je burgerlijk ongehoorzaam bent kun je laten vastbinden aan een van de bomen en de pers hiervoor uitnodigen of live gaan op de sociale media. Soms volgt de gemeente niet de officiële regels voor het kappen van een boom. Dan kun je ook naar de rechter stappen.

2. Je vindt dat de wachtlijsten voor sportclubs te lang zijn.

Je kunt de wethouder Sport een e-mail sturen waarin je vertelt dat de wachtlijsten bij sportclubs veel te lang zijn. Je kunt via sociale media aandacht vragen voor het probleem. Je kunt een journalist van de lokale media mailen en samen met een aantal mensen die op de wachtlijst staan een interview geven. Je kunt ook gaan demonstreren bij het gemeentehuis.

3. Je vindt auto's in de straat van jouw school te hard rijden.

Je kunt de wethouder die in jouw gemeente over het verkeer gaat een e-mail sturen. Je kunt gaan demonstreren met alle kinderen van jouw school, of handtekeningen verzamelen. Via sociale media kun je hier aandacht voor vragen. Ook kun je de media opzoeken en een interview geven.

¹ Europese regels schrijven al voor dat jongeren onder de 16 jaar alleen met toestemming van hun ouders een account mogen aanmaken op socialemediaplatforms. De Tweede Kamer wil nu ook een minimumleeftijd voor socialemediaplatforms als Facebook, Instagram, TikTok en Snapchat. Dat staat in een motie die aangenomen is. In de motie staat een leeftijd van 15 jaar als voorbeeld, maar nog niet als definitieve keuze. Staatssecretaris Vincent Karremans van Jeugd, Preventie en Sport overlegt binnenkort met andere Europese landen over een gezamenlijke aanpak. De Tweede Kamer wil dat hij dan probeert tot gezamenlijke EU-regels te komen (bron: [nji.nl](https://www.nji.nl), 5 maart 2025). Ondertussen geeft de Nederlandse overheid nu al wel een duidelijk advies aan ouders: wacht met sociale media tot 15 jaar (rijksoverheid.nl).